

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: **Š.K.**, L.,B., zastúpeného advokátom JUDr. L.L., AK R.,B. proti žalovanému: **U., a.s., B.,B.**, IČO: X., **o zaplatenie 13 608 791 Sk s prísl.**, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 15. novembra 2007, č. k. 70 Cb 55/97-316, takto

r o z h o d o l:

Napadnutý rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 15. novembra 2007, č. k. 70 Cb 55/97-316 sa **z r u š u j e** a vec sa vracia súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e:

Krajský súd v Bratislave napadnutým rozsudkom žalobu zamietol. Žalovanému náhradu trov konania nepriznal.

Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že medzi účastníkmi nebolo sporné to, že uzavreli 14. apríla 1993 poisťnú zmluvu, predmetom ktorej bolo poistenie majetku žalobcu ako súkromného podnikateľa - prepravovaného tovaru do zahraničia, ani to, že 27. apríla 1993 došlo k odcudzeniu motorového vozidla, ktorým bol prepravovaný tovar v obci K. tak, že neznámy páchatel' nezisteným predmetom a nezisteným spôsobom otvoril vozidlo, odcudzil motorové vozidlo AVIA 31 ŠPZ: X. spolu s prepravovaným tovarom uloženým na ložnej

ploche - korby motorového vozidla. Vozidlo bolo nájdené v poškodenom stave v obci T. – L., okr. L. dňa 28.4.1993 o 9.30 hod.

Poistenie sa vzťahovalo na stratu, zničenie alebo poškodenie zásielky, pokiaľ vznikli počas poistenej prepravy a medzi žalobcom a žalovaným bola sporná tá skutočnosť, do akej výšky mal žalovaný poskytnúť poistné plnenie, vzhľadom na znenie poistnej zmluvy a existujúce zabezpečenie poistených odcudzených vecí - zásob v priestore ložnej plochy motorového vozidla AVIA 31 ŠPZ: X.

Súd poukázal na ust. § 788 a 797 ods. 2 Občianskeho zákonníka.

V danom prípade nastala krádež prepravovaného tovaru v obci K. zhruba o 21.00 hod. počas prepravy vykonávanej dňom začatia prepravy 27.4.1993 z N. smerom do P. - V. Súd mal za to, že nie každá doprava poistenej veci - prepravovaného tovaru podliehala poisteniu.

Poistenie sa vzťahovalo v danom prípade na prepravu zo SR (B.) do P. (V.) v čase od 27.4.1993 do 28.4.1993. Rozhodujúce bolo teda začatie prepravy v mieste odoslania a skončenie v mieste ukončenia prepravy vyznačených v zmluve, a to v dňoch začatia 27.4.1993 a ukončenia dňom 28.4.1993.

Podľa čl. IV. VPP žalobcu, ak nie je dohodnuté niečo iné, poistenie platí zo skladu (domu) do skladu (domu) a začína sa okamihom, kedy zásielka pripravená na prepravu opúšťa sklad (dom) alebo miesto, kde bola uložená, trvá po celú dobu obvyklej prepravy a končí okamihom uloženia zásielky v sklade (dome) alebo v mieste uskladnenia, do ktorého je určená podľa poistky. Poistenie zostáva v platnosti i po dobu mimoriadnych prekládok, skladovaní, odchýlených sa od určenej cesty a zdržaní, na ktoré poistený nemá vplyv.

Súd dospel k záveru, že v danom prípade boli vykonané dve prepravy z miesta uloženia - Colného skladu v B., na K. Prvá začala v B. dňa 22.4.1993 a smerovala do N., kde malo byť vykonané ďalšie uskladnenie prepravovaného tovaru. Uskladnenie však v prevodných dokladoch - medzinárodnom nákladnom liste ani JCD vyznačené nebolo. Ďalšia fakticky vykonaná preprava bola začatá dňa 27.4.1994 v N. a smerovala do miesta určenia P. - V. Predmetom poistenia však bola iba preprava s miestom začatia dňa 27.4.1993 v B. a miestom ukončenia dňa 28.4.1993 v P. vo V.. Dve prepravy fakticky vykonávané žalobcom neboli teda predmetom poistenia. Prvá preprava z B. do N. dňa 22.4.1993 a druhá dňa 27.4.1994 z N. smerom do V. neboli ani obvyklými prepravami z miesta odoslania do

miesta určenia. Nešlo ani o prípad mimoriadnych skladovaní, odchýlení sa od určenej trasy a zdržaní, na ktoré poistený nemal vplyv - pri ktorom by poistenie zostalo v platnosti. V danom prípade totiž rozhodovanie o odchýlení sa od času prepravy z určeného miesta začatia prepravy B. a ukončenia prvej prepravy dňa 22.4.1993 v N. záležalo výlučne od rozhodovania a vplyvu samotného žalobcu - poisteného. Žalobca teda na miesto poistenej jednej prepravy uskutočnil dve prepravy - dve cesty. Pri prerušení prepravy na dobu 5 dní od 22.4. do 27.4.1993 nešlo ani o obvyklé prerušenie prepravy v súvislosti s vykonávanou poistenou prepravou. Súd mal za to, že prepravy z B. do N. a z N. do P. - V. neboli predmetom poistenia a neboli vykonávané ani na obvyklej trase smerovanej z B. do P. cez hraničný prechod T. Preto nešlo o prepravy určené podľa poistky - poistnej zmluvy. Na základe toho, že žalobcovi právo na poistné plnenie nevzniklo, a preto nevznikla ani povinnosť žalovaného plniť poistné plnenie z krádeže odcudzeného prepravovaného tovaru.

Proti tomuto rozsudku v zákonnej lehote podal odvolanie žalobca podaním zo dňa 28.12.2007. Navrhol zmeniť rozsudok súdu prvého stupňa a uložiť žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 13 608 791 Sk s 18% úrokom z omeškania od 12.5.1993 do zaplataenia a nahradiť trovy prvostupňového i odvolacieho konania.

Žalobca má za to, že konanie pred súdom prvého stupňa má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Žalobca vo svojej žalobe tvrdil, že na základe poistnej zmluvy uzavretej medzi nim a žalovaným má nárok na poistené plnenie vo výške 15 369 791 Sk, lebo táto suma predstavuje obchodnú cenu poistenej zásielky. Suma vo výške 3 520 000 Sk nie je obchodnou cenou poistenej zásielky, a preto nemôže byť rozhodujúca pri určení výšky plnenia žalovaného. Podľa názoru žalobcu nevzniklo právo žalovanému na zníženie svojho plnenia. Žalovaný tvrdil, že dojednaná poistná udalosť nastala a žalobca má nárok na poistné plnenie, avšak nie v takej výške ako tvrdí. Podľa názoru žalovaného, základom pre určenie výšky jeho plnenia je suma vo výške 3 520 000 Sk a mal právo znížiť svoje plnenie o 50%.

Medzi účastníkmi konania nebolo sporné, že poisťná udalosť, ktorá bola dojednaná v poisťnej zmluve, uzavretej medzi nimi, nastala a žalobca má nárok na poisťné plnenie od žalovaného. Napriek tejto skutočnosti súd prvého stupňa výrok svojho rozsudku oprel jedine o svoj názor, podľa ktorého žalobcovi v predmetnej veci nevzniklo právo na poisťné plnenie. Bolo iba na vôli účastníkov konania, aby určili, aké skutočnosti budú predmetom konania. Predmet konania bol vymedzený žalobným petitom a skutkovými tvrdeniami účastníkov konania tak, že súd prvého stupňa mal rozhodnúť iba o výške poisťného plnenia žalovaného a o tom, či žalovaný bol oprávnený znížiť poisťné plnenie. Súd mohol rozhodnúť iba o týchto otázkach.

Pretože súd prvého stupňa rozhodol o tom, čo nebolo predmetom konania, zaťažil konanie vadou, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Súd prvého stupňa svojim postupom porušil aj zásadu rovnosti účastníkov. Podľa ust. § 18 O.s.p. účastníci majú v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie, majú právo konať pred súdom vo svojej materčine alebo v úradnom jazyku toho štátu, ktorému rozumejú. Súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv.

Súd nesmie konať tak, aby účastníkovi konania poskytol akýsi hmotnoprávny návod, alebo namiesto účastníka konania doplnil účastníkmi konania vymedzený skutok o ďalšiu skutkovú okolnosť tak, ako v predmetnom konaní urobil súd prvého stupňa.

K rovnosti účastníkov konania patrí aj požiadavka predvídateľnosti rozhodnutia súdu. Túto požiadavku spĺňa súd jedine vtedy, ak jeho rozhodnutie je založené na skutku, ktorý vymedzili účastníci konania žalobným petitom a so svojimi skutkovými tvrdeniami. V predmetnej veci rozsudok súdu prvého stupňa nebol predvídateľný.

Súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam.

Skutkové zistenie súdu prvého stupňa, podľa ktorého „poistenie sa vzťahovalo na stratu, zničenie alebo poškodenie zásielky, pokiaľ vznikli počas poisťenej prepravy a medzi žalobcom a žalovaným bola sporná tá skutočnosť, do akej výšky mal žalovaný poskytnúť poisťné plnenie vzhľadom na znenie poisťnej zmluvy a existujúce zabezpečenie poistených odcudzených vecí“, nemá oporu vo vykonaných dôkazoch a je v rozpore s nimi.

Z vykonaných dôkazov, najmä z obsahu listu žalovaného zo dňa 17.3.1994, ako aj z vyjadrení účastníkov konania je jednoznačné, že medzi účastníkmi konania nebolo sporné, že poistná udalosť, ktorá bola dojednaná v poistnej zmluve uzavretej medzi nimi nastala a žalobca má nárok na poistné plnenie od žalovaného. Medzi účastníkmi bola sporná iba výška plnenia žalovaného.

Rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Podľa názoru súdu prvého stupňa v predmetnom prípade boli vykonané dve prepravy. Prvá začala v B. dňa 22.4.1993 a smerovala do N., ďalšia fakticky vykonaná preprava bola začatá dňa 17.4.1993 v N. a smerovala do miesta určenia P. - V. Predmetom poistenia však bola iba preprava s miestom začatia dňa 27.4.1993 a miestom ukončenia dňa 28.4.1993 v P vo V. „Dve prepravy fakticky vykonávané žalobcom neboli teda predmetom poistenia“. Tento názor súdu prvého stupňa je nesprávny a je v rozpore s pravidlami výkladu prejavu vôle ustanovenými v § 35 Občianskeho zákonníka. Podľa ustálenej praxe súdov Českej republiky, následné chovanie účastníka právneho úkonu je relevantné pri výklade prejavu jeho vôle. Z chovania účastníkov predmetného konania od nahlásenia poistnej udalosti je jednoznačné, že na základe predmetnej poistnej zmluvy žalobca má právo na poistné plnenie. Aj sám žalovaný tvrdil vo svojich písomných prejavoch, ktoré sa nachádzajú v spise, že dojednaná poistná udalosť nastala a je povinný poskytnúť poistné plnenie. Žalovaný vyšetrenie potrebné na zistenie rozsahu svojej povinnosti plniť poistenému skončil s týmto výsledkom. Žalovaný doteraz nespochybnil svoju povinnosť poskytnúť poistné plnenie žalobcovi, rozporoval iba jeho výšku. Názor súdu prvého stupňa, že v skutočnosti boli vykonané dve prepravy, neobstojí. V čl. IV. Poistných podmienok pre zahraničnú prepravu zásielok je zrejmé, že preprava zásielky trvá od okamihu jeho vyloženia z dopravného prostriedku v mieste určenia. Poistená zásielka v N. nebola vyložená z dopravného prostriedku. Nespornými skutočnosťami sú, že žalovaný a poistník sa dohodli, že poistnou udalosťou sú strata, zničenie alebo poškodenie poistenej zásielky počas jej prepravy z B. do V., ktorá nastane dňom 27.4.1993 a 28.4.1993. Žalovaný a poistník sa v poistnej zmluve dohodli aj o tom, že poistenie nadobúda platnosť dňom začatia prepravy. V poistnej zmluve nebola vymedzená trasa prepravy poistenej zásielky, ani termín začatia prepravy poistenej zásielky. Z týchto skutočností plynie, že keď poistník začal prepravu poistenej zásielky už pred začatím plynutia doby poistenia a preprava nebola vykonaná priamo z B. do V., poistník sa neodchýlil od predmetnej poistnej zmluvy. Poistník týmto svojim postupom vyvolal iba platnosť a účinnosť predmetnej zmluvy a bral na seba riziko straty, zničenia alebo

poškodenia, ktoré mohli nastať pred začatím plynutia lehoty doby poistenia a za ktoré by preto žalovanému nevznikla povinnosť splniť. Skutočnosť, že poisťná udalosť nastala v dobe poistenia, je preukázaná listinami, ktoré sa nachádzajú v spise a ani nie je sporná medzi účastníkmi konania. Nakoľko dojednaná poisťná udalosť nastala v dobe poistenia, žalovaný je podľa ust. § 787 ods. 1 a § 797 ods. 2 Občianskeho zákonníka povinný poskytnúť žalobcovi poisťné plnenie.

K odvolaniu žalobcu sa vyjadril žalovaný podaním zo dňa 16.1.2008. Navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v súlade s ust. § 219 O.s.p. potvrdil.

Vo vyjadrení k odvolaniu žalovaný uviedol, že na to, aby súd mohol rozhodnúť o výške plnenia zo záväzkového vzťahu, musí najprv posúdiť hmotnoprávny základ záväzkového vzťahu (či tu nárok existuje alebo nie). Prvostupňový súd mal v konaní za preukázané, že poistenie sa podľa poisťnej zmluvy uzavretej medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovaným vzťahovalo na prepravu zo SR (B.) do P. (V.) v čase od 27.4.1993 do 28.4.1993. Takáto preprava sa nikdy neuskutočnila. Uskutočnila sa preprava z B. do N., a to dňa 22.4.1993 a preprava z N., ktorá začala dňa 27.4.1993 v N. a mala skončiť vo V. K odcudzeniu zásielky došlo počas prepravy, ktorá začala dňa 27.4.1993 v N., teda počas prepravy, na ktorú sa poistenie nevzťahovalo a poisťná udalosť teda ani nevznikla. Prvostupňový súd teda nemohol rozhodovať len o výške nároku tak, ako to tvrdí žalobca, pokiaľ mal za to, že nebol daný hmotnoprávny základ nároku.

Pre prípad, že by sa odvolací súd nestotožnil so závermi prvostupňového súdu, žalovaný poukazuje na všetky tvrdenia v priebehu prvostupňového konania najmä na to, že žalobca uzavrel dve kúpne zmluvy vzťahujúce sa k predmetnému tovaru (dámske šatky). Prvú kúpnu zmluvu uzavrel žalobca ako kupujúci s ukrajinskou firmou A.. V tejto zmluve bola uvedená kúpna cena 528 000 USD. Uhradenie tejto kúpnej sumy žalobca nepreukázal ani na výzvu súdu. Na pojednávaní dňa 15.11.2007 uviedol, že nemá možnosť preukázať zaplatenie kúpnej ceny. Druhú kúpnu zmluvu uzavrel žalobca ako predávajúci s rakúskou firmou D.. V tejto zmluve bola kúpna cena uvedená vo výške 532 400 USD. Táto suma je zároveň žalovanou istinou. Žalovaný preukázal potvrdením rakúskeho súdu skutočnosť, že firma D. nie je ani nikdy nebola zapísaná v obchodnom registri. Právne teda takáto spoločnosť neexistovala a neexistuje, z toho dôvodu je uzavretá kúpna zmluva, z ktorej žalobca vyvodzuje výšku žalovanej istiny od počiatku neplatná.

Žalovaný znaleckým posudkom preukázal výšku škody na zásielke. Podľa čl. XVI. ods. 2 Poistných podmienok pre zahraničnú prepravu zásielok, pri celkovej strate zásielky sa škoda rovná poistnej hodnote zásielky, pričom podľa čl. V. Poistných podmienok obchodná cena zásielky a ak jej niet, tak obecná cena, t. j. cena, ktorú má zásielka v dobe začiatku poistenia. Pojem obchodná cena je ekonomickou kategóriou definovanou ekonomickou kategóriou a znamená cenu, za ktorú výrobca predáva svoje výrobky subjektu zabezpečujúcemu maloobchodný predaj výrobkov. Takúto cenu žalobca nepreukázal. Žalovaný vychádzal z ceny určenej znaleckým posudkom a keďže žalobca stanovil poistnú sumu tak, že bola omnoho vyššia ako poistná hodnota zásielky, došlo k nadpoisteniu a žalovaný krátil vyplatené poistné plnenie v zmysle čl. V. ods. 3 Poistných podmienok a čl. XV. ods. 3 Poistných podmienok.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) prejednal odvolanie žalobcu podľa § 212 ods. 1 O.s.p. bez nariadenia pojednávania v zmysle § 214 ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné.

Z obsahu spisu je zrejmé, že žalobca sa svojim návrhom domáhal úhrady sumy 13 608 791 Sk s 18% úrokom z omeškania od 12.5.1993 do zaplatenia. Suma 13 608 791 Sk predstavovala poistné plnenie, na základe poistnej zmluvy č. 115203 zo dňa 14.4.1993, uzavretej medzi právnym predchodcom žalobcu Z.R., firma R. ,P.,N. a žalovaným dňa 14.4.1993. Podľa názoru žalobcu nárok na poistné plnenie mu vzniklo v dôsledku poistnej udalosti - krádež vozidla ŠPZ X. s tovarom dňa 27.4.1993 v K. Z.R. a žalovaný dňa 16.12.1993 uzatvorili dohodu o poskytnutí zálohy z poistného plnenia vo výške 1 000 000 Sk. Z listu žalovaného zo dňa 17.3.1994 vyplýva, že podľa znaleckého posudku vznikla škoda vo výške 3 520 000 Sk. Podľa čl. V. Poistných podmienok pre zahraničnú prepravu zásielok, ak poistná suma prevyšuje poistnú hodnotu, poisťovňa nie je povinná uhradiť viac ako škodu. Žalovaný vypočítal škodu tak: skutočná škoda, ktorú vyčíslil znalec činí 3 520 000 Sk, 50% zníženie z plnenia z 3 520 000 Sk predstavuje sumu 1 760 000 Sk. 1 760 000 Sk - 1 000 000 Sk (táto suma bola poukázaná na základe písomnej dohody dňa 22.12.1993 ako záloha). K úhrade zostala suma 760 000 Sk, ktorú žalovaný poukázal na účet firmy R.. Po odpočítaní sumy 1 760 000 Sk zostalo nezaplatené poistné v sume 13 608 791 Sk, ktorá sa stala predmetom sporu.

Podľa ust. § 788 ods. 1 Občianskeho zákonníka poistnou zmluvou sa poisťiteľ zaväzuje poskytnúť v dojednanom rozsahu plnenie, ak nastane náhodná udalosť v zmluve

bližšie označená a fyzická alebo právnická osoba, ktorá s poisťiteľom poistnú zmluvu uzavrela, je povinná platiť poistné.

Súčasťou poistnej zmluvy sú Všeobecné poistné podmienky poisťiteľa, schválené orgánom štátneho dozoru v poisťovníctve (poistné podmienky), na ktoré sa poistná zmluva odvoláva, a ktoré sú k nej pripojené alebo boli pred uzavretím zmluvy tomu, kto s poisťiteľom zmluvu uzavrel oznámené (§ 788 ods. 2 Občianskeho zákonníka).

V zmysle ust. § 790a Občianskeho zákonníka poistiť možno majetok pre prípad jeho poškodenia, zničenia, straty alebo odcudzenia, alebo iných škôd, ktoré na ňom vzniknú (poistenie majetku), pod zodpovednosť za škodu vzniknutú na živote a zdraví alebo na veci, prípadne zodpovednosť za inú majetkovú škodu (poistenie zodpovednosti za škodu).

Podľa ust. § 791 ods. 1 pre právne úkony týkajúce sa poistenia je potrebná písomná forma, ak nie je v tomto zákone alebo v poistných podmienkach ustanovené inak.

Kto s poisťiteľom uzaviera poistnú zmluvu, je povinný odpovedať pravdivo a úplne na všetky písomné otázky poisťiteľa týkajúce sa dojednávaneho poistenia. To platí tiež, ak ide o zmenu poistenia (§ 793 ods. 1 Občianskeho zákonníka).

Túto povinnosť má aj ten, na ktorého majetok, život alebo zdravie, alebo zodpovednosť za škody sa má poistenie vzťahovať, aj keď poistnú zmluvu sám neuzaviera (§ 793 ods. 2 Občianskeho zákonníka).

Podľa § 795 ods. 1 Občianskeho zákonníka povinnosť poisťiteľa plniť a jeho právo na poistné vznikne prvým dňom po uzavretí poistnej zmluvy, ak nebolo účastníkmi dohodnuté, že vznikne už uzavretím poistnej zmluvy, alebo neskôr.

Podľa § 797 ods. 1 Občianskeho zákonníka právo na plnenie má, pokiaľ nie je v tomto zákone alebo v poistných podmienkach ustanovené inak ten, na ktorého majetok, život alebo zdravie, alebo na ktorého zodpovednosť za škody sa poistenie vzťahuje (poistený).

Právo na plnenie vznikne, ak nastane skutočnosť, s ktorou je spojený vznik povinnosti poisťiteľa plniť (poistná udalosť) § 797 ods. 2 Občianskeho zákonníka.

Plnenie je splatné do 15 dní len čo poistiteľ skončil vyšetrenie potrebné na zistenie rozsahu povinnosti poistiteľa plniť. Vyšetrenie sa musí vykonať bez zbytočného odkladu; ak sa nemôže skončiť do jedného mesiaca po tom, keď sa poistiteľ o poistnej udalosti dozvedel, je poistiteľ povinný poskytnúť poistenému na požiadanie primeraný preddavok (§ 797 ods. 3 Občianskeho zákonníka).

Poistiteľ je oprávnený plnenie z poistnej zmluvy primerane znížiť, ak na základe vedome nepravdivej alebo neúplnej odpovede (§ 793) bolo určené nižšie poistné.

Poistný je povinný zachovávať povinnosti, ktoré boli dohodnuté alebo ktoré sú v tomto zákone alebo v poistných podmienkach ustanovené (§ 799 ods. 1 Občianskeho zákonníka).

Kto má právo na plnenie, je povinný bez zbytočného odkladu poistiteľovi písomne oznámiť, že nastala poistná udalosť, dať pravdivé vysvetlenie o jej vzniku a rozsahu jej následkov a predložiť potrebné doklady, ktoré si poistiteľ vyžiada. Poistné podmienky mu môžu uložiť aj ďalšie povinnosti (§ 799 ods. 2 Občianskeho zákonníka).

Ak malo vedomé porušenie povinnosti uvedené v ods. 1 a 2 podstatný vplyv na vznik poistnej udalosti alebo na zväčšenie majetku alebo na zväčšenie rozsahu následkov poistnej udalosti, je poistiteľ oprávnený plnenie z poistnej zmluvy znížiť podľa toho, aký vplyv malo toto porušenie na rozsah jeho povinnosti plniť (§ 799 ods. 3 Občianskeho zákonníka).

Podľa ust. § 802 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ak sa poistiteľ dozvie až po poistnej udalosti, že jej príčinou je skutočnosť, ktorú pre vedomé, nepravdivé alebo neúplné odpovede nemohol zistiť pri dojednávani poistenia a ktorá pre uzavretie poistnej zmluvy bola podstatná, je oprávnený plnenie z poistnej zmluvy odmietnuť; odmietnutím plnenia poistenie zanikne (§ 802 ods. 2 Občianskeho zákonníka).

Podľa § 803 ods. 1 Občianskeho zákonníka poistiteľ má právo na poistné za dobu do zániku poistenia.

Z poistenia majetku má poistný právo, aby mu bolo poskytnuté plnenie vo výške určenej podľa poistných podmienok, ak sa poistná udalosť týka veci, na ktorú sa poistenie vzťahuje (§ 806 Občianskeho zákonníka).

Poistený je povinný dbať, aby poistná udalosť nenastala; najmä nesmie porušovať povinnosti smerujúce k odvráteniu alebo zmenšeniu nebezpečenstva, ktoré sú mu právnymi predpismi uložené, alebo ktoré vzal na seba poistnou zmluvou (§ 809 ods. 1 Občianskeho zákonníka).

Súd v napadnutom rozsudku konštatoval, že v danom prípade nedošlo k preprave zásielky v zmysle poistnej zmluvy, a preto žalobcovi nevzniklo právo na poistné plnenie a žalovanému nevznikla povinnosť zaplatiť poistné plnenie z krádeže odcudzeného prepravovaného tovaru.

Podľa ust. § 120 ods. 1 O.s.p. účastníci sú povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Súd rozhodne, ktoré z označených dôkazov vykoná. Súd môže výnimočne vykonať aj iné dôkazy, ako navrhujú účastníci, ak je ich vykonanie nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. Súd vykonáva dokazovanie na pojednávaní, ak neboli splnené podmienky na vydanie rozhodnutia bez ústneho pojednávania (§ 122 ods. 1 O.s.p.).

Za dôkaz môžu slúžiť všetky prostriedky, ktorými možno zistiť stav veci, najmä výsluch svedkov, znalecký posudok, správy a vyjadrenia orgánov, fyzických osôb a právnických osôb, listiny, ohliadka a výsluch účastníkov. Pokiaľ nie je spôsob vykonania dôkazu predpísaný, určí ho súd (§ 125 O.s.p.).

Podľa § 125 ods. 1 O.s.p. dôkaz listinou sa vykoná tak, že predseda senátu alebo samosudca na pojednávaní listinu alebo jej časť prečíta, alebo oznámi jej obsah; to neplatí, ak súd vo veci nenariaďuje pojednávanie. Dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli účastníci (§ 132 O.s.p.).

Z obsahu spisu vyplýva, že súd prvého stupňa riadne nevykonal dôkaz listinami, zo zápisníc z jednotlivých pojednávanií nevyplýva, že by dôkazy listinami boli vykonané v zmysle zákona. Oboznámenie s výsledkami prípravy pojednávania, ako aj oboznámenie s doterajším priebehom pojednávania tak, ako to vyplýva zo zápisníc z pojednávanií dňa 20.9.2007 a 15.11.2007, nemožno považovať za riadne vykonanie dokazovania konkrétnymi listinnými dôkazmi. Bez riadneho vykonania dôkazov nie je možné vyhodnotiť konkrétne dôkazy jednotlivo a v ich vzájomnej súvislosti, robiť skutkové závery a vo veci rozhodnúť.

Týmto bolo porušené právo účastníkov konania na spravodlivý proces. Žalobca vo svojich podaniach uvádzal, že poisťná udalosť, ktorá bola dojednaná v poisťnej zmluve, uzavretej na základe poisťnej zmluvy č. 115203 nastala a žalobca má nárok na poisťné plnenie od žalovaného. Konanie žalovaného, ktorý uzatvoril s firmou R., zastúpeného Z.R., dohodu na poskytnutí zálohy z poisťného plnenia PU č. 9300491/71 vo výške 1 000 000 Sk a následne poisťné 760 000 Sk nasvedčuje tomu, že preskúmal okolnosti vzniku poisťnej udalosti zo dňa 27.4.1993 a mal za to, že došlo k poisťnej udalosti a že žalobcovi, resp. jeho právnomu nástupcovi vznikol nárok na poisťné (podľa názoru žalovaného v celkovej výške 1 760 000 Sk). Sám žalovaný na pojednávaní dňa 15.11.2007 uviedol, že je toho názoru, že poisťná udalosť vznikla v dobe poistenia.

Odvolačiaci súd po oboznámení sa s obsahom poisťky č. 115203 zo dňa 14.4.1993, č. 1. 16, nesúhlasí so záverom súdu prvého stupňa, že v danom prípade išlo o prepravy podľa poisťky - poisťnej zmluvy a že v danom prípade boli vykonané dve prepravy z miesta uloženia Colného skladu v B. na K. dňa 22.4.1993 do N. a ďalšia preprava začala dňa 27.4.1994 v N. a smerovala do miesta určenia P. - V. Z poisťnej zmluvy uzavretej medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovaným vyplýva, že títo účastníci zmluvy uzavreli zmluvu o poistení prepravy zásielky (dámske šatky decor. se. szaszom) počas prepravy (nákl. a) zo SR (B.) do P. (V.) v čase od 27.4.1993 do 28.4.1993. Ďalej z tejto zmluvy vyplýva, že poistenie nadobúda platnosť dňom začatia prepravy a dojednáva sa z domu do domu v zmysle poisťných podmienok pre zahraničnú prepravu zásielok proti všetkým nebezpečenstvám podľa čl. III. ods. 2 týchto podmienok. Z tejto zmluvy teda vyplýva, že žalovaný a poisťník sa dohodli, že poistenie sa týka zahraničnej prepravy zásielok proti všetkým nebezpečenstvám podľa čl. III. ods. 2 týchto podmienok, a to počas prepravy zo SR (B.) do P. (V.) v čase od 27.4.1993 do 28.4.1993. Ďalej sa žalovaný a poisťník dohodli, že poistenie nadobúda platnosť dňom začatia prepravy. V poisťnej zmluve nebola vymedzená trasa prepravy poistenej zásielky, ani termín začatia prepravy poistenej zásielky. V zmluve bolo dohodnuté, že zásielka je poistená v čase od 27.4.1993 do 28.4.1993. Poisťník si mohol zvoliť ľubovoľnú trasu z B. do V. a tým, že začal prepravu poistenej zásielky už pred začatím plynutia doby poistenia, bral na seba riziko straty, zničenia alebo poškodenia zásielky, ktoré mohli nastať pred začatím doby poistenia. V prípade, že by došlo k strate zásielky pri preprave zásielky v dňoch 22.4.1993 do 26.4.1993, žalovanému by nevznikla povinnosť plniť.

Obsahom súdneho spisu sú Poistné podmienky pre zahraničnú prepravu zásielok. Z týchto poistných podmienok, ktoré sú založené v spise nevyplýva, že sú to poistné podmienky pre zahraničnú prepravu zásielok spoločnosti U., a.s., platné ku dňu 14.4.1993, kedy bola uzatvorená poistka č. 115203, ktoré boli súčasťou poistnej zmluvy, na ktoré sa poistná zmluva odvoláva, preto ani odvolací súd nemohol posúdiť všetky náležitosti poistnej zmluvy, všetky dohody účastníkov tejto zmluvy a zistiť práva a povinnosti účastníkov zmluvy. Súd, keďže mal za to, že základ žaloby nie je daný, že poistná udalosť, ktorá sa stala dňa 27.4.1993 nebola krytá poistnou zmluvou č. 115203, sa nezaoberal ani výškou nároku žalobcu, ani možnosťou zníženia poistného zo strany žalovaného.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, nevykonal riadne navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, doteraz zistený skutkový stav neobstojí a jeho rozhodnutie je predčasné, Najvyšší súd Slovenskej republiky s poukazom na ust. § 221 ods. 1 písm. f/, h/ O.s.p. zrušil rozsudok súdu prvého stupňa a v súlade s ust. § 221 ods. 2 O.s.p. vrátil vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

V novom konaní bude povinnosťou súdu v naznačenom smere vykonať riadne navrhnuté dôkazy, a to listinné dôkazy i dôkazy výsluchom Z.R. i vodiča motorového vozidla, ktorý vykonával prepravu zásielky a zaoberať sa predpokladmi pre zistenie, či žalobcovi vzniklo právo na poistné plnenie z poistnej zmluvy č. 115203, ktorej súčasťou boli poistné podmienky v sume 13 608 791 Sk a úroky z omeškania vo výške 18% od 12.5.1993. Bude jeho povinnosťou zistiť obsah celej poistnej zmluvy, súčasťou ktorej sú poistné podmienky účinné a platné ku dňu uzavretia poistnej zmluvy, v akej výške vzniklo žalobcovi právo na zaplatenie poistného, či došlo zo strany žalobcu, resp. žalovaného k porušeniu poistnej zmluvy a poistných podmienok, či všetky údaje, ktoré uviedol právny predchodca žalobcu boli pravdivé a zaoberať sa výškou poistného plnenia, teda či žalovaný správne znížil výšku poistného na sumu 1 760 000 Sk. Až po doplnení dokazovania v naznačenom smere odvolací súd znovu vo veci rozhodne.

V novom konaní rozhodne súd tiež o náhrade trov konania.

P o u č e n i e: Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave 22. júla 2009

JUDr. Anna Marková, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Michaela Szöcsová